

LUMINA.

Ese odata in septemana:
Dumineca.

Pretiu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunii „Lumina“ in Aradu, cancelaria episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce continu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. Era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiunilor se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Caus'a alegerei de episcopu.

Dela alegerea de episcopu deja trecura patru septemani. Dorinti'a tuturor'a a fostu si este, ca acésta alegere, câtu mai curendu se póta intimpiná votulu aprobatoriu si altissim'a confirmare a Maiestatii Sale imperatesci. Caus'a, pentru carea actulu alegerii numai in septemana trecuta s'a susternutu la guvernulu si, carea astfelu a intardiatu grabnic'a solutiune — a fostu de o parte cris'a ministeriala, ér de alt'a, formalitatile prin cari nou alesulu episcopu ca preotu de miru a trebuitu se tréca, dupa prescriptiunile canonice si pracs'a bisericeii ortodocse, despre care vorbesce can. 17 alu sinodulu localu din Constantinopolu, tienutu in biserica st. apostoli: „In tóte ingrigindu-se (sinodulu) pentru bun'a renduieála bisericesca, si acést'a a-o hotari am aflu de necesariu, ca nimenea din mireni séu monachi, cu graba se nu se inaltia la inaltimea episcopiei, ci in gradurile bisericesci dintaiu esaminatu fiindu asia se primésca hirotoni'a dignitatii episcopesci. Desi pana acum unii dintre monachi séu laici, asia aducendu cu sine necesitatea, numai decátu s'au aflu vrednici de onorulu episcopatu, cari au stralucitu cu fapt'a buna, si bisericele loru le-au adusu la inaltime; insa aceea, ceea ce arareori se intempla, nu putemu nici decum statui de legea bisericeii, si de aceea hotarimu, ca spre viitoriu acést'a nici decum se nu fia, afora déca acel'a, care are a se hirotoni dupa canonu, a trecutu prin gradele sacerdotali, implinindu in fiacare gradu timpulu legiuitu.“

Din acestu canonu si altele asemenea a purcesu si sinodulu episcopescu alu provinciei nóstre metropolitane, la esaminarea canonica a nou alesulu episcopu, parintelui Ioanu Metianu. *) In urmare hotaririlor acestui santu sinodu, parintele Ioanu Metianu, in 23 februaru a. c. a imbracatu tagm'a monachala in monastirea Hodosiu-Bodrogului, dieces'a Aradului, ér la 1 martiu a. c. in capela episcopiei aradane prin Escelenti'a Sa, Preasantitulu metropolitu Mironu a fostu promovatu la trépt'a de protosincelu si in 2 martiu la trépt'a de archimandritu. Cu privire la intrarea nou alesulu episcopu in statulu monacalu, observamu ca acést'a potea se urmeze mai cu scopu dupa confirmarea imperatesca.

Astfelu dupace acum nou alesulu episcopu, conformu canóneloru bisericesci este inaintatu prin tóte gradele presbiterali, si dupace actulu alegerei se afla déjà susternutu guvernulu pentru aprobare, in totu momentulu asteptamu scirea imbucuratória despre altissim'a confirmare imperatesca. Instalarea va urmá apoi in serbatorile santeloru pasci déca nu mai ingraba.

*) Merita totu respectulu obiectiunile, ce in acést'a privintia se fecera in Nr. 10 alu „Albinei“, dar castiunea, dupa noi, pare a fi multu mai momentósa, decátu ea sé se póta desbata unilateralu; este o cestiune, carea privesce pre intréga biserica ortodocsa.

Red.

Din scrierile santului Ioanu Gura de auru.

Noa omilii despre pocaintia.

(Omili'a a VIII. *)

Cuprinsu: Biserica este paradisulu in care nu e sierpe sedicatoriu, si este mai buna decátu nai'a lui Noe; din carea animalele au estiu érasu animale, ci biserica totulu schimba prin pocaintia. Dojan'a pentru a nu desperá. Si cei recaduti se particepe la predica; si medicii inca repetéza medicamentele; unu stejaru nu cade dintru-o taiatura. Pecatulu este o rana, pocaintia remediu vindicatoriu. In pecatu jace rusinea si servitutea, in pocaintia increderea si libertatea. Diavolulu intórce acést'a ordine infuantiandu cu omulu se nu i fie rusine de pecatu si se rosiésca a face pocaintia; prin aceea conduce la pecatu si impieleca pocaintia. Ddienu face din pecatulu dreptu; esemplu e lotrulu pre cruce. Ddienu acusa amaru obstinati'a judeiloru de a face pocaintia si totusi i érá mila de ei. Ddienu veiesce a face din cei necurati curati, numai omulu se nu se opuna.

1. Déca si eri am trebuitu se fiu departe de voi, aceea s'a intemplatu fora voia, din necesitate; corpulu meu a fostu departe, dara spiritulu nu. Cu trupulu am fostu departatu ci am fostu aprópe cu sentiementulu inimei. Pentru-cá eu v'am cuprinsu pre voi pre câtu numai v'am potatu si ve aveam la inima. Dupace am sustienutu morbulu trecutu, me voiu nesui de nou, plinu de zelu fratiloru, ca se privescu in fetiele vóstre; de-si mai sentiu inca remasitie din dorerile morbului, totusi alergu in inbit'a vóstra adunare; pentru-cá cei bolnavi, dupa morburile loru céra calde si bái, eu inse tienu de mai cu scopu a me uitá la respectuos'a vóstra facia si a ve mulcomi pótt'a vóue cuvenintiósa de a me ascultá pe mine, acést'a mare puternica, carea este curata si ne inflata de valuri. Vinu ca se vedu agrulu vostru celu plevitu. Cáci unde este unu limanu cum este biserica? Ce gradina se póte asemená cu adunarea vóstra? Aci nu este sierpe inselatoriu, ci Cristosu, care introduce in misterii, in taine; aci nu e Ev'a cea supra amagatoria, ci biserica, carea conduce la virtute, nu suntu nici frundie de arbori, ci fructele spiritulu; nu suntu nici spinisie, ci vii fructifere; cáci candu aflu o tufa de spini o prefacu in olivu; aci nu vine in privire seracirea naturei, ci se onoreza libertatea vointiei, aflu unu lupu, scotu din densulu unu mielu nu prin aceea cá i schimbu natur'a, ci fiindcá intorc simtiemintulu. — Pentru aceea credu cá nu a gresitu acela, care a disu cá biserica e mai buna decátu nai'a. Pentru-cá nai'a a primitu cá a scutitu animale, biserica inse primesce animale si le preface. Aducu unu esemplu: Acolo intrá unu uliu, si esi ca uliu; intrá, unu lupu si totu lupu esi; aci inse de intrá unu uliu, ese porumbu; intrá unu lupu, si vine indereptu óia. De vine unu sierpe in laintru ese mielu, — nu prin aceea, cá se schimba natur'a ci prin aceea, cá dispare reutatea. Pentru aceea continuezu a vorbi despre pocaintia. Pentru-cá pocaintia carea se pare peccatosului onórsa si infricosjata, curéza vitiale, defectele, — iérta faradelegi, uita lacrimel, se increde in Ddienu, e arma contra diavolului, sabia carea lu-lovesce in capu, e speranti'a mantuirei si delatura desperarea; ea deschide ceriulu, duce in raiu, invinge pre diavolulu (si togmai pentru aceea vorbescu asia desu despre pocaintia;) pentru-cá ea descépta confidentia, ca elu se póta invinge. Esti unu peccatósu? Nu desperá. Eu nu incetezu de a ve unge cu acestu medicamentu, pentru-cá sciu ce arma puternica este contra diavolului, ca voi se nu desperati. Esti unu peccatósu asia nu desperá. Acést'a este continu'a mea vorbire; si chiar de peccatúesci in tóta diu'a, caiescete in tóta diu'a. Si aceea ce facemu la casile

*) Celelalte siette omilii despre pocaintia s'au publicatu in „Lumina“ din anulu trecutu. Credemu ca prin acésta publicatiune am datu preotimei unu materialu pretiosu intru compunerea prediciloru pentru postulu mare. Versiunea romanésca acestoru omilii e facuta dupa editiunea lucrata de Montfalcon si de nou reveduta la Parisu in 1838 de Gaimo (in versiune paralela greca si latina.)

cele vechi, candu suntu slabe că adoca te este stricatu luamu, si adaugemu altele noue, si nici candu suntu lipsite de grijea noastră; aceea se întreprindemu si facia cu noi insine. Ai cadutu astadi într'unu pecatu vechiu, inoescote singuru prin pocaintia. Dara potu eu, dici tu, ajunge prin pocaintia mantuirea? Perfectu o poti. Mi-am petrecutu tóta vieti'a in pecate, au fi-voiu mantuitu deca me voiu întorce spre pocaintia? In totu casulu de siguru. De unde se vede acést'a? Din bunatatea Domnului teu catra ómeni. Au me potu eu basá pre penitentia? Este penitentia ta de ajunsu spre a sterge atâte pecate? Da, candu ar fi numai singura penitentia, atunci ai avé motivu se te temi; candu inse i se adauga si îndurarea lui Ddieu, aibi curagiu: căci iubirea de ómeni alui Ddieu este fora margini, si bunatatea lui nu se pôte exprímá prin cuvinte. Reutatea are mesura, ci midiloculu contra aceleia nu; reutatea ta ori de ce specia se fia, e o reutate omenésca; neesprimabile inse este bunatatea lui Ddieu facia cu ómenii; incredote, că aceea invinge reutatea ta. Inchipuesce-ti că o scanteua cade in mare, au pôte-se sustiené acolo si se lucésca? Cātu de mare este o scanteua in comparare cu marea atáta este reutatea in comparare cu îndurarea lui Ddieu, séu mai bine disu: îndurarea nu este numai atât'a de mare, ci cu multu mai mare, căci marea pre cătu este de mare, si-are marginile, îndurarea lui Ddieu nu cunósce margini. Eu nu dicu acesteia ca se ve facu mai resfatiati (cutezatori) ci ca se promovezu zelulu vostru. Adosea ve-am datu indemnulu se nu mergeti in teatru. L'ai auditu dara nu ai urmatu; ai mersu la representatiuni si facia cu indemnarea mea te-ai facutu neascultatoriu, nu-ti fia inse rusine a veni érasu aci si a ascultá. „Am auditu dojan'a, nu o am urmatu, cum potu se vinu érasu aici“? Celu pucinu aceea scii că nu o ai urmatu, celu pucinu te rusinezi, celu pucinu rosiesci, celu pucinu porti tu franulu, fara ca cineva se-ti faca inputari, celu pucinu, cuventarea mea a prinsu radacini in tine, si invetiatur'a mea te curatiese, fara ca eu se fiu acolo. Nu ai urmatu; te-ai dejudecatu? De jumătate o ai urmatu, candu si nu o ai urmatu, ci dici numai: „Nu o am urmaritu.“ Căci cine se condamna pre sine prin recunoscerea că nu a ascultat se grabesce togmai prin aceea ca se o urmarésca. Ai fostu in teatru? Ai facutu faradelege? ai devenitu sclavulu unei cocheti? Ai parasitu teatru? Te-ai reculesu éra? Te ai rusinatu? Vina numai inócce. Ti-paro reu? Roga-te fierbinte catra Ddieu, si te ai apropiatu de îndreptare. „Vai mie, că am auditu dojan'a si nu o am urmatu. Cum se mai mergu in biserică? Cum se o mai ascultu?“ Cu atât'a mai vertosu vino dara, dupa ce nu o ai urmatu, ca se o audi de nou si se lucrú dupa dens'a. Candu mediculu ti-intinde (prescrie) o medicina, si nu-ti ajuta, nu va întrebuintá in diu'a urmatoria totu aceeași? Aci este unu taiatoriu de lemne, voiesce se surpe unu stejaru (goronu) ie securea si taia la radacina. Déca a facutu o taiatura (a datu odata) si arborele nefructiferu nu a caditu, au nu face si a dóu'a, a trei'a, a patr'a, cincea si pre a diecea? Asia fá si tu. Cochet'a este stejarulu, unu lemnu nefructiveru care produce ghinda spre nutrementu porciloru nerationali. De multu timpu a prinsu radacini in inim'a ta, si au aruncatu conscientia ta in cerculu arboriloru. Cuventulu meu este bard'a. L'ai auditu odata. Cum va cadé stejarulu celu ce s'a inradacinatu intru atât'a timpu, într'o di? Déca isbutesce in dóue, in trei, in o suta, séu o mia de taieturi, acést'a nu e de miratu; stirpesce numai o fapta rea si inradacinata, numai o datina diabolica! Judeii mancara manna si doreau dupa cép'a Egiptului. „In Egiptu traiámu noi bine;“ ¹⁾ togmai asia este si datin'a unui lucru rusinosu si reu. Că deca si ai fi 10, 20, séu 30 de dile virtuosu, si nu te iubescu, nu-ti aretu multiemita, nu te imbraisiezú, nu-ti pierde curagiulu, ci rusinézate, si te condamna insu-ti.

2. Mai departe, am vorbitu despre iubirea catra deaprópele. Ai ascultat, ai mersu de acolo si ai rapitu cuventulu? Nu ai adevéritu cuventulu meu prin fapte? Nu te rusiná a veni éra in biserică; rusina-te de pecate, nu inse de caintia. Fii atentu la aceea ce ti-a facutu diavolulu. Pecatulu si pocaintia suntu dóue lucruri deosebite. Pecatulu este o rana, pocaintia medicamentu. Căci precum facia cu corpulu sunt rane si medicamente, asia suntu in sufletu pecate si pocaintia; ci pecatulu causéza rusine, pocaintia descépta in credere. Fii-mi, rogu-te, atentu pre cătu se pôte, ca se nu confundi ordinea, si se pierdi folosulu. Aci avem rana si medicamentu pecatu si penitentia. In rana se afla puroiu, in medicamentu curatirea de acést'a; in pecatu este putredine, in pecatu este rusine, in pecatu este dispretiu; in pocaintia jace increderea, in pocaintia libertatea, in pocaintia curatirea de pecate.—Baga numai bine de séma. Dupa pecatu urméza rusinarea, dupa penitentia confidentia. Bagi de séma la ce dicu eu? Diavolulu a resturnatu, a intorsu pre dosu acést'a ordine, si au datu pecatulu confidentia, ére penitentiei rusinea. Pana in séra nu voiu intrerupe, înainte de a ve esplicá acesteia; trebuie se-mi implinescu promisiunea, mi-e imposibile ca se o lasu. Aci avem rana si medicamentu; ran'a are in sine puroiu; medicamentulu lucréza curatirea de acést'a. Este in medicamentu puroiu? Séu in rana jace re-

mediulu? Nu are acést'a determinatiunea sa propria ca si acést'a? Pôte se se schimbe acést'a in aceea? Nici decátu! Se venimu acum la sufletulu incarcatu de pecate. In pecatu jace rusinarea; sórtea lui este desonorarea. Penitentia are incredere, penitentia ajuna, ea ajunge justitia, căci: „Spune tu faradelegile tale ca se te îndreptezi“ ²⁾ si: „Dreptulu in inceputulu cuventarei, singuru si-este pírsiu.“ ³⁾ De óraco diavolulu scia, că dupa pecatu urméza rusinea, unu midilocu care pre celu peatosu pôte a-lu inficá cu efecta si lucrandu ére, că in penitentia jace ascurantia, — unu midiloculu, care este in stare a castigá pre penitentiu, asia elu a restornatu acést'a ordine si a datu penitentiei rusinea, si pecatulu increderea. De unde se vede acést'a? Ti-voiu spune. Unu cutare se lasa prinsu de patim'a poternica la o chocheta (meretrice) publica, elu urméza fetei ca unu prinsoneriu; fara ca se-i fia rusine, fara ca se rosiesca comite pecatu, necairi aréta rusinare, necairi rosire; dupace a implinitu pecatulu se rusinéza a face penitentia. — Miserabilulu! Candu ai convenitu cu meretricea, nu te-ai rusinatu, inse acum candu ai se faci penitentia te rusinezi? — Elu se rusinéza a spune pecatulu. Cum? Spune-mi: Pentru-ce nu s'a rusinatu candu a comis pecatulu? fap'ta de rusine a implinitu-o si nu se rusinéze a o marturisí rosiesce. Perversitatea inse vine dela diavolulu. La pecatu i é rusinea, dara lasa ca lucrulu se vina in poporu; pentrucá scie că deca s'ar fi rusinatu, ar fi fugitu de pecatu; la pocaintia lucrú ca se se rusineze, de óraco scia, că de rusine nu va face penitentia. Intemeiéza asia dara o stricatiune dupla; conduce la pecatu si impedeza penitentia. Pentru ce nu te rusinezi? Candu ai pecatuitu cu cochet'a, nu te-ai rusinatu; candu inse ai se folosesci medicamentulu, ti-vine rusinea. Atunci trebuiai se te rusinezi, atunci se rosiesci, candu ai comis pecatulu; acum, candu ai se fi îndreptatu, te rusinezi? „Marturisesce-ti mai antaiu faradelegea, ca se te îndreptezi.“ Nu se dice: „Ca se nu fii pedepsitu“ ci: „ca se te îndreptezi.“ Este deajunsu pentru densulu că nu-lu pedepsesci? Lu-faci inca unu dreptu? In totu casulu. Ci fii atentu fórté la verbirea mea. „Voiu face din densulu unu omu dreptu.“ Si unde a facutu acést'a? La talhariulu, si inca, pentru că a disu unu singuru cuventu catra consotiulu seu: „Inca nici tu nu te temi de Ddieu; si noi cu dreptulu, căci noi primimu cele cuvenite faptelorú nostru.“ ⁴⁾ Mantuitorulu i dice: „Astadi vei fi cu mine in raiu.“ Elu nu-i dico: Ti-iertu pedeps'a si certarea, ci îndreptatu lu-duce in raiu. — Vedi cum s'a îndreptatu prin marturisire? Ddieu este prea înduratu: elu nu a crutiatu pre fiulu, ca se respecteze pre servu; a datu pre celu unulu nascutu, ca se cumpere servi nemultiamitori, a datu pretiu sangele fiului. O bunetate a Domnului! „Si nu-mi mai replicá: Am pecatuitu multu, cum voiu puté fi mantuitu?“ Tu nu poti, dar Domnulu teu pôte acést'a si inca asia că, sterge pecatele. Baga numai de séma la cuventare. Elu sterge pecatele astfelu, cătu nu remane nici o urma. La trupu nu se intempla asemenea; căci deca si mediculu se nisuesce, si de o mia de ori unge ran'a cu unsori, — elu delatura ran'a ce e dreptu, dar totusi remane cicatricea (urm'a ei) si deca s'a vindecatu, si celu ranitu pórtá ca argumentu alu ranirei, diformarea faciei. Mediculu se nisuesce ca in diferite moduri se delature si cicatricile, ci nu pôte, căci i se opune natur'a debila, artea nesuficienta si medicin'a neinsemnata. Ddieu inse nu lasa cicatrice candu vindeca pecatulu, dara nici urma, ci cu senatatea dá si frumsetia, cu iertarea pedepsé si dreptatea, si pre celu peatosu lu-face asemenea celui ce n'a pecatuitu. Căci elu sterge pecatulu si lucréza ca se nu-mai fia si casi candu nu s'ar fi comis; asia lu-sterge totale. Nu remane cicatrice (sganca) nici urma, nici documentu, nici candu din tóte acesteia.

(Va urmă.)

Introducere in Economia.

(continuare.)

§. 10.

Copularea.

Copularea se face asia: alegemu o mladitia de pomu nobilu — mai grósa, si lasându-i 3—4 ochi — o taiemu lunguretiu. (ovalu.)

Acum, cáutamu — unu pomu selbatecu care se aiba grosimea mladitiei, si-lu retediemu: ovalu. (dupa form'a mladitiei.)

Facemu apoi in amendóua ovalele câte o crepatura, si atunci le copulamú asie, ca capetele taietureloru — se ajunga la olalta — mai alesu partea dinjosu se fia cóge pre cóge.

Dupa acést'a ungemu oltoiulu (impregiurulu copularii) cu céra (se nu strebata aerulu) si cu o fasia de pandia lu-infasiurámu dinjosu in susu, ca marginile fasielei se tréca un'a preste alt'a, — legámu la capetu, ére verfulu mladitiei ilu acoperimu cu céra,

¹⁾ Num. 11. 18.

²⁾ Isai. 43. 26. ³⁾ Pilde 18. 17. ⁴⁾ Luca. 23. 49. 41.

si copularea e gat'a. Se face (mai cu scopu) dela 15 Martiu pana la 15 Aprilu.

Ocupatiunea a 5. Descriati frumosu si corectu, cum se face copularea?

§. 11.

Oltuirea in crepatura.

Oltuirea in crepatura se face asia: retediemu cu firediulu si apoi netedimu cu cutitulu trupin'a pomului selbatecu in inaltime de unu latu de palma — séu si mai susu — dela pamentu, — facemu apoi in midiloculu taieturei o crepatura, si o cascămu, cu unu icu.

Dupa acést'a, ascutimu mladiti'a in form'a icului si o virimu in crepatura asia, ca se vina cóge langa cóge, — si scotiendu iculu acoperimu taetur'a selbatecului cu céra, (ca se nu intre aerulu) — apoi: luandu o fasia de panza infasiuramu si legamu ultoiulu, — verfulu mladitiei lu-acoperimu cu céra, si oltuirea in crepatura e gat'a. In crepatura se oltuescu selbaticii mai grosi pre cari nu'i potemu copulá, si se face (cu efeptu) din 15. Martiu pana in 30 Aprilu. Mladitiile potu avé 3—4 ochi.

Ocupatiunea a 6. Cum se oltuesce in crepatura? —

§. 12.

Oltuirea in cóge

Oltuirea in cóge — se face in chipulu urmatoriu: Alegemu trupini mai gróse, cari au cóge elastica, cum e ciresiulu, visinulu s. a.

Retediemu apoi trupin'a cu firediulu si taetur'a o netedimu cu cutitulu. Acumu, cu unu icu — jumetate ovalu — deslipimu cogeá selbatecului, de 2—3 parti, ca se potemu oltui 2—3 mladitie.

Mladitiile, le gatimu asia: crestămu mladiti'a de o parte pana in inima, apoi o ascutemu subtire in form'a icului, catra capetu totu mai subtire. De cealalta parte nu ascutimu mladiti'a, ci o lasămu ovala — si o curatimu numai de cógea cea dura (de-supr'a.)

Acumu, vivimu mladiti'a sub cógea trupinei pana la crestatura; — dupa acést'a acoperimu taietur'a cu céra (ca se nu intre aerulu) — infasiuramu trupin'a cu o fasia de panza, o legamu, — ungemu verfulu mladitiilor cu céra si e gat'a. Potemu oltui din 15. Martiu pana in 30 Aprilu.

Ocupatiunea a 7. Descrieti cu multa luare de séma: cum se face oltuirea in cóge? —

§. 13.

Oltuirea in pitioru.

In pitioru oltuimu asia: Selbatecului, la care nu potemu umblá dupa placu, i taiemu trupin'a lunguretiu (ovalu) ca si la copulare. — ér partea din susu a ovalului o retezămu.

Taiemu apoi si mladiti'a ovalu, facemu o crestatura afunda in partea de susu a ovalului mladitiei — mai facemu o crepatura in lungulu mladitiei si a trupinei ca si la copulare, le asiediemu ca se vina lemnu pe lemnu, cóge pe cóge, — ungemu cu céra, — legamu si am finitu.

Ocupatiunea a 8. Descrieti, cum se face oltuirea in pitioru? —

§. 14.

Oltuirea in impunsetura.

Oltuirea in impunsetura, se face mai cu séma in crengile pomiloru, (déca voimu se oltuimu intr'unu singuru pomu, mai multe feluri de póme.)

Form'a este acést'a:

Mladiti'a se ascute ca unu icu, — ér in créng'a pomului facemu o taietura dupa form'a icului pana catra inima. In acést'a taietura asiediemu mladiti'a, cá se vina lemnu pe lemnu, cóge pe cóge, — ungemu cu céra, legamu, si e gat'a.

Ocupatiunea a 9. Cum se oltuesce in impunsetura? —

§. 15.

Oltuirea in ochiu.

Oltuirea in ochiu se face preste tóta vér'a in chipulu urmatoriu:

Taiemu, si (respectiv) despoiemu unu ochiu de soiu nobilu cu cógea in form'a ovalului: () — ér pre trupin'a selbatecului crepămu cógea in tipulu unei: + (cruci), — asiediemu apoi ochiulu nobilu in trupina asia, ca se vina ochiu pre ochiu, — legamu impregiuru, cu o prima ingusta, si suntemu gat'a.

Ocupatiunea a 10. Cum se oltuesce in ochiu? —

§. 16.

Oltuirea in inelu séu tutulinca.

In inelu séu in tutulinca oltuimu pomii subtirei vér'a, candu

au sucu deajunsu.

Form'a e acést'a:

Taiemu si scótemu de pe créng'a unui pomu nobilu — unu inelu, séu o tutulinca, care se aibe 2—3 ochi.

Taiemu apoi si la selbatecu impregiuru atât'a cóge câtu e delungu si de largu inelulu nobilu. In loculu cógei virimu tutulinca (inelulu) si am finitu.

Ocupatiunea a 11. Descrieti oltuirea in inelu! —

§. 17.

Oltuirea prin noduire.

In lun'a lui Augustu crepămu cu cutitulu câte-va mladitie din pomulu nobilu pre sub nodulu cresterei din acelu anu si in crepatura virimu unu cuiu de lemnu uscatu.

In primavér'a viitóre taiemu mladitiile pe sub cuiu — invelimu taetur'a si nodulu in lutu galbenu; — apoi le asiediamu un'a câte un'a in pamentu — afunde de 3—4 degete, in timpu de seceta — le udămu — si am produsu pomi dupa placu.

Ocupatiunea a 12. Descrieti: oltuirea prin noduire? —

§. 18.

Inca câte-va regule de observatu la oltuire.

La oltuire mai avemu de luatu aminte:

1. Pre fiacare mladitia se nu lasămu mai multu, ca 3—4 ochi.

2. In o trupina de regula se oltuimu numai o mladitia.

3. Se oltuimu selbateculu câtu mai aprópe de pamentu, cá se prinde mai bine.

4. Ultoiulu sé-lu stremutamú câtu mai desu, — cá asia — va fi mai nobilu.

5. Vér'a se curatimu últoii de omide, de ochi si de crengile ce crescú pre ei — si de érba se-i plivimu. s. a.

§. 19.

Stremutarea ultoiloru.

La 3—4 ani dupa oltuire (primavér'a ori tómn'a) potemu stremutá ultoii la loculu lor de statutu.

Spre acestu scopu alegemu unu pamentu bine lucratu in fétia sórelui, apoi sepămu gropi afunde si largi de 3—4 palme dupa marimea oltoiului, — ilu asiediamu in grópa, tragemu pamentu si calcămu impregiuru.

Dupa acést'a, infigemú (plantamu) unu paru, catra carele legamu oltoiulu, ca se crésca dreptu, si se fie scutitu de leganarea (clatinarea) ventului.

Ocupatiunea a 13. Ce regule mai avemu de observatu la oltuire? — Descrieti: cum se stremuta oltoii la loculu lor de statutu? —

§. 20.

Stremutarea pomiloru.

Se intempla adese-ori, cá suntemu siliti a stremutá — pomi betrani — cari au datu róda.

La stremutarea acestor'a — trebuie se fimu cu multa bagare de séma, si se ne tienemu de aceste regule:

1. Radacinile si crengile le retediemu ca si la oltui.

2. Grop'a li-o facemu dupa marimea pomului.

3. Stremutarea se o facemu tómn'a — in Noemvre, si — fiindcă mai toti pomii nu rodescu doi ani dupa olalta — stremutarea se o facemu in anulu in care pomulu au roditu bine.

§. 21.

Nerodirea pomiloru se póte ajutá.

Pomii, cari nu rodescu se potu aduce la róda asia:

1. Déca nerodirea aterna din caus'a pamentului slabu, atunci sepămu impregiurulu pomului afundu, si i bagamu altu pamentu grasu.

2. Déca nerodirea aterna din caus'a pamentului pré grasu — atunci scótemu pamentulu celu grasu, si i bagamu altu pamentu mai slabu.

3. Déca nerodirea aterna din prea multa rodire, — atunci reintinerimu pomulu, prin retezarea crengiloru.

Ocupatiunea a 14. Ce regula vom tiené, la stremutarea pomiloru mai betrani? — Cumu vomu ajutá rodirea pomiloru? —

§. 22.

Morburile pomiloru.

Celu mai periculosu morbu de care patimescu pomii este: cangren'a, — de acést'a bóla pomulu (in o vér'a) séca si putrediesce. De cangrena patimescu mai cu séma: ciresii, visinii, persecii, s. a. Acést'a bóla — nu prea are leacu.

Multa stricatiune aduce pomiloru si unele insecte, cum sunt: omidele, scarabusii din lun'a lui Maiu, s. a.

Ca se scutimu pomii de bóle, trebue se-i curatimu de muschiu, de uscături, si de insecte; ér impregiurulu loru se sepámu adese-ori.

Ocupatiunea a 15. Descrieti bine si la intielesu: morburile pomiloru! — Cum vom scuti pomii de bóle? —

I. Tuducescu.

(Va urmá.)

VARIETATI.

□ Pentru scól'a romana de langa biseric'a catedrala de aici, Dr. Ioanu Papu, advócatu in Aradu, a daruitu 10 fl. v. a. si 1 galbenu. Acésta suma s'a administratu episcopiei parochiale prin d-lu V. Paguba.

+ (Actu laudabili.) Guvernulu Romaniei a trimisu in stránetate, cu bursa anuala de 250 galbini fiacarui, pe junii Tocilescu si Teodorescu din Bucuresci, Lambrioru si Panu din Iassi, spre a-si face licenti'a de litere in Parisu si a merge apoi in Prag'a se studieze limbele slave.

☒ In Serbi'a, guverpulu intentionéza secuestrarea bunurilor eclesiastice, precum si reducerea monastirilor la patru pentru a le straformá in institute de bine facere.

× Ministrulu culteloru si alu instructiunei publice in Romania'a, la 25 Ianuaru a. c. a emisu unu cerculariu catra toti Metropolitii si Episcopii, cerendu ca tóte monastirele, cari posedu mai pucinu ca 80 de persóne se se straforme in biserici de miru, ér calugerii ori calugeriile dela acelea monastiri se tréca la altele.

□ (Ometu.) La Chievu a cadiutu unu ometu asia de mare incátu ómenii numai pe deasupra acopereminteloru a potutu a se scóte din case. In Itali'a de asemine a cadiutu atátu de multu ometu incátu locuitorii dóue dile n'au potutu esi din case fiindu circulatiunea pe strade de totu impededata.

= („Revista Contimpurana“) fóia pentru litere, arte si sciintie, anulú III. numerulu dela 1. Februaru a. c. cuprinde urmatoriulu sumariu: „Despotu-Voda“ (Sucev'a 1563) drama istorica in versuri de N. Scurtescu. „Plumbulu“ de C. Vrana. „Romaniti'a“ de D. Ciru Economu. „Schitie literarie“, episodul de G. Dem. Teodorescu. „Patim'a unui Calugeru“ de C. — „Revista Contimpurana“ apare in Bucuresci la 1 fiecarei lune, formatu 8° de 4—5 cóle. Pretiulu pe anulu intregu este 30 lei n., ér pentru studintii 15 lei noi.

* („Convorbiri literare“ numerulu dela 1 Martiu a. c. si ultimulu in anulu VIII alu esistintiei loru ni infacisia urmatoriulu sumariu: „Santa“ novela de N. Gane. „Stihuirea Domnului Ghica Voe-Vodu.“ „Me iubesci,“ poesia de T. Sierbanescu. „Herodotu in reportu cu istori'a nostra,“ studiu de A. D. Xenopolu. „Candu te-am intrebatu, O! ce dulce, Multe serutari“ poesii de I. R. F. „Limba materna“ in institutele pedagogice si elasele populare de Dr. I. Puscariu, critica de V. — „Convorbiri literare“ aparu in Iasii la 1 a fiecarei lune, formatu quartu de 4—5 cóle, cu pretiulu de 20 franci pentru Romania, ér pentru Austri'a cu pretiu scadiutu de 6 fl. v. s. Cu numerulu din 1 Aprilie a. c. „Convorbiri literare“ incepu anulu alu IX-le. Abonamintele se facu numai pe anulu intregu la Tipografia Nationala in Iassi ori la redactiune.

* * Rusi'a. — Starea bisericeii gr. or. rusesci, literatar'a ei. s. c. l. Sinodulu permanentu (sinodulu santu) care este autoritatea suprema a bisericeii ort. gr. or. rusesci incependu dela anulu 1866 face raportu despre activitatea sa. — Raportulu de felulu acest'a de pre-anulu 1873 nu aparú de multu. — Din acelu raportu dupa „Neue Evang. Kirchenzeit“ amintimu pre scortu urmátorele date. In Rusi'a se afla de presinte 59 de eparchii séu episcopate gr. or. cu mai multu de 54 de milióne de suflete; in anulu 1873 s'a incheiatu 610,320 de casatorii. — Preotii (de rangul mai de josu) ordinari, cari precum e sciutu au familii, in timpurile mai nóua, suntu in o stare materiale mai favorabila (buna.) Statulu, si singuratieii aducu numeróse sacrificie in privinti'a acésti'a. — Suntu fundatiuni pentru preotii deveniti neapti in ducerea oficiului si pentru orfanii preotiloru. Biserica rusesca tramite in mai multe renduri missionari, si cu totu dreptulu, cáci pe teritoriulu monarchiei celei mari se afla inca multi pagáni si unu numeru insemnatu de deosebite secte religiozari. Potemu notificá cá gr. or. rusiani au ajuarare (foi periodice) teologice sciintifice, dintre cari, cea fundata in 1860 de Sergievski profesoru de teologia la Universitatea din Moscu'a este laudata deosebitu. —

Diurnalulu „Alt. liter. Anzeiger.“ din cându in cându reproduce câte ceva din acelu diuaru, si dupa câte cetimu acolo, potemu dice cá teologii Rusiei ieu la desbatere sciintifica fórté multe obiecte serióse si corespundietorie recerintieloru tempului si cunoscu deplinu (cu sigurantia) miscamentele filosofice si teologice ale tempuriloru recente. (Tel. Rom.)

(☞) „Resunetu la corespundinti'a Dlu Cióbra, din „Lumina“ n. 8. a. c.“ Dle Colega! La cele espresse de D-Ta pe calea acestui diuaru, vinu numai decátu a-ti stringe man'a si-a consenti din inima, ca manualele scolastice ce le are prelucrate Dlu Tuducescu se se retiparésca trecendu in posesiunea Venerab. Consistoriu diecesanu, cu adausu-lu, ca preademnulu autore se se recompensiede amesuratu ostaneloru sale aduse pe acestu vastu terenu. Nu me indiescu cá toti Dnii colegi voru consenti cu noi, si vor grabi si ei a-si descoperi parile in publicitate. Folosulu ce-lu va trage scól'a romana lipsita de manuale, dela retiparire — este superflu alu mai atinge! Destulu a spune cá tortur'a ce o au báietii pana scriu tóte studiile — afara de acéa timpulu celu scumpu ce-lu perde invetiatoriulu cu dictarea — suntu cum disei mai sus, astufeliu de pedece, care facu ca scól'a romana se remana totu pe acéa trépta unde se aflau a altoru natiuni cu dieci ani nainte! Deci retiparire—si vindicare cu unu pretiu cátu mai micu, acésti'a se ne fie rugarea catra V. Consistoriu din Aradu, ca se fia odata si in scól'a romana — o uniformitate precumu ni este met'a si dorinti'a tuturoru in genere. — A. D. Romanu, docinte in Radna.

(† Necrologu.) Emili'a, fiic'a parintelui Simeonu Cornea din Repsigu, in etatea frageta de 14 ani, la 1/16. a. cur. si-a datu sufletulu in manile creatorelui, lasandu in profundu doliu pre multu intristatii sei parinti. Inmormentarea s'a facutu in Aradu, unde tener'a copila erá adusa de parintii sei la educatiune. Fia-i tierin'a usióra!

Indreptare: In nr. tr. la pag. 1. §. 7: citeste asia: dupa 10 ani $\frac{20}{60}$ — dupa 15 $\frac{22}{60}$ — 20 $\frac{24}{60}$ — 25 $\frac{26}{60}$ — 30 $\frac{30}{60}$ — 35 $\frac{40}{60}$ — 40 $\frac{60}{60}$. — Era la pag. 5. inspect. Zabaltiului: In locu de Labasintiu, citeste: Lalasintiu.

CONCURSU.

1

Alegerea de capelanu in Somoschesiu, defipta pe 9 Martiu a. c. prin intrevenit'a mórte a parochului localu Eftimie Novacu devenindu nimicita; pentru deplinirea acéstei parochii cu parochu in modru definitivu, se deschide Concursu cu terminu de alegere pe Dumineca din 23. Martie st. v. a. c.

Emolumintele suntu: un'a sesie de pamentu estravilannu dela 250 de case câte o vica de bucate, diumetate gráu, diumetate cucurudiu, — cortelu liberu cu gradina de legumi, si stólele indatináte.

Doritorii de a dobandi acésti'a parrchia, suntu avisati ca pana la pusulu terminu de alegere, in vreun'a din Dumineci séu sabbatori se se presentiede in fati'a locului, pentru de a-si aratá desteritateá in serviciile bisericesci, éra recursele instruite in sensulu Statutului Organicu, totu pana la pusulu terminu, au a le substerne la oficiulu protopresbiteralulu concerninte in Chitighazu (Kétegyháza.) Recurentii trebue se aiba celu pucinu 4 clase gimnasiale.

Datu in Somoschesiu in 23 februaru 1875.

Comitetulu parochialu.

- In contielegere cu mine. Petru Chirilescu, protopresbiteru.

Concursu.

3

Pentru vacant'a parochie Varasieni (Prtopresviteratulu Pamezeului) ne putenduse efectú pana acum alegere — se escrie alegere nóua pe 9. Martiu s. v. pe langa emolumintele urmátore: pamentu parochialu de 16. cubule; tóta cas'a una di de lucru; stólele indatináte, — gradina parochiala de unu cubulu si quartiru esarendatu de poporu. Doritorii de a fi alesi, suntu avisati recursurile loru instruite conformu stat. org. a si le trimite Protopresviterulu tractualu in Rabagani. —

Varasieni 2 februaru 1875.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Elia Moga. Protop. Pamezeului.